

ANTEPFISTIĞINDA KARAZENK

Septoria pistaciae Desm.

1. TANIMI VE YAŞAYIŞI

Fungusun konidiosporları ince, uzun hilal şeklinde, 4-6 bölmeli ve koyu renklidir. Fungus kışı enfekteli yapraklar üzerinde peritesyum olarak geçirir.

İlkbaharda nisan-mayıs aylarında hava sıcaklığı 15-17°C'yi bulduğunda, yapraklar üzerinde bulunan peritesyumlardaki askuslarda, elipsoit şekilli koyu renkli askosporların uçuşları başlayarak, yapraklar üzerinde primer enfeksiyonları gerçekleştirebilir. Askospor çimlenmesi için 10 saatlik yaprak ıslaklık süresi gereklidir. İlk enfeksiyondan yaklaşık 19-30 gün sonra yapraklar üzerinde toplu iğne başı büyüklüğünde, siyah renkli piknitler görülmeye başlar.

Piknitlerde binlerce konidiospor oluşur ve bunlar sağlıklı yapraklara ve meyvelere, böcekler, yağmur suları veya rüzgâr tarafından taşınır ve vejetasyon dönemi boyunca sekonder enfeksiyonları meydana getirirler. Sekonder enfeksiyonlar en az 6 saatlik yaprak ıslaklık süresinde başlar, 18 saatlik yaprak ıslaklık süresi ve 21-22°C sıcaklıklarda maksimuma ulaşır. İklim koşullarının uygun olduğu dönemlerde hasattan sonra da, hatta eylül ayına kadar devam edebilir.

2. BELİRTİLERİ, EKONOMİK ÖNEMİ VE YAYILIŞI

Hastalığın tipik belirtisi, daha çok yaprağın üst kısmında, kısmen de meyve kabuklarında görülen siyah lekelerdir. Bu nekrotik lekelerde siyah piknitler bulunur (**Şekil 96a,b**).

Başlangıçta 0.5 cm çapında olan lekeler ikincil yaprak damarları ile sınırlanmıştır. Daha sonra bu alanlar genişleyerek yaprağın bir kısmını kaplar. Sezon sonunda bu alanlar klorotik ve sonuçta nekrotik bir hal alır (**Şekil 96a,b,c**). Şiddetli enfeksiyon koşullarında erken yaprak dökümlerine sebep olabilir. Meyveler üzerinde enfeksiyon nadir oluşur (**Şekil 96d**), fakat şiddetli enfeksiyonlarda piknitlerin hemen hemen meyve sapına kadar yayıldığı görülebilir.

Hastalıklı yapraklarda fotosentez alanı azaldığından, ağaçların zayıf düşer ve meyve içlerini dolduramaz. Dolayısıyla ürün miktarı ve kalitesi azalır. Bu durum bir sonraki yılın ürün miktarının da düşmesine neden olur. Hatta şiddetli enfeksiyon yıllarında ağaç zayıf düşeceğinden, bu ağaçlardan birkaç yıl ürün alınmayabilir. Hastalık, enfeksiyon şiddetine bağlı olarak üründe %100'e varan kayıplara yol açabilmektedir.

Hastalık antepfıstığı yetiştiriciliği yapılan tüm bölgelerde, özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaygın olarak görülür.

3. KONUKÇULARI

Konukçusu antepfıstığıdır.

Şekil 96. Karazenk'in antepfıstığı yaprağındaki (a,b,c) ve meyve kabuğundaki (d) belirtileri.

4. MÜCADELESİ

4.1. Kültürel Önlemler

- Sonbahar ve erken ilkbaharda yere dökülen yapraklar toplanarak yakılmalı veya gömülmelidir.
- Hastalığın yayılmaması açısından sulama yapılan yerlerde damlama sulama tercih edilmelidir.

4.2. Kimyasal Mücadele

4.2.1. İlaçlama zamanı

- 1. ilaçlama:** İlk enfeksiyonların başlamasından önce yapılması gerekmektedir. Bu ilaçlama, çiçek dökümünden sonra, döllenmeyi takiben meyvelerin buğday danesi büyüklüğüne ulaştığı devrede yapılmalıdır.
- 2. İlaçlama ve diğer ilaçlamalar:** Kullanılan ilaçların etki süresi dikkate alınarak, enfeksiyon koşulları sona erinceye kadar ilaçlamalara devam edilir.

4.2.2. Kullanılacak bitki koruma ürünleri ve dozları

Bakanlık tarafından yayınlanan Bitki Koruma Ürünleri kitabında tavsiye edilen bitki koruma ürünleri ve dozları kullanılır.

4.2.3. Kullanılacak alet ve makineler

İlaçlamada, hidrolik bahçe pülverizatörü veya motorlu bahçe pülverizatörü, kullanılır.

4.2.4. İlaçlama tekniği

İlaçlama, ağacın her tarafını kaplayacak şekilde yapılmalıdır.